

Врз основа на член 41 од Статутот на Македонска берза АД Скопје, Одборот на директори на Берзата на својата 30-та седница одржана на 28.01.2022 година донесе

О Д Л У К А
за измени и дополнувања на Правила за тргување на
Македонска берза АД Скопје

Член 1

Со оваа Одлука се вршат следните измени и дополнувања на Правилата за тргување на Македонска берза АД Скопје бр.02-348/2 од 16.03.2020 година (пречистен текст):

1. Во член 12, став 2, алинеја 8, зборовите „и налогот по најповолна цена“ се бришат.
2. Во член 16, став 1, бројот „90“ и зборот „деведесет“ се менуваат со бројот „30“ и зборот „триесет“.
3. Во член 20, став 2, во првата алинеја после зборот „Пазарните“ се додава текстот „/пазарните во лимитирани“, а во третата алинеја после зборот „пазарни“ се додава текстот „/пазарни во лимитирани“.
4. Во член 21, став 1, алинеја 3 во реченицата “Задржаните налози можат повторно да се активираат во БЕСТ системот само од страна на членката на Берзата.”, зборот “само” се брише, а после ”Берзата” се додаваат зборовите “или по барање на членката, а од страна на Берзата”.
5. Во член 21, во став 1, по последната алинеја се додава нова алинеја која гласи “- **на чекање**: состојба во која се наоѓаат стоп налозите кај кои не е постигната стоп цена за нивно активирање во БЕСТ системот.”
6. Во член 23, во став 2, 3 и 4 зборот „најповолни,, се заменува со зборовите „поволни (во најдобар интерес),,, во став 5 алинеја 4 зборовите „најповолни услови за клиентот,, се заменуваат со зборовите „услови кои се поволни (во најдобар интерес) за клиентот,, а во став 5 и став 6 зборовите „најповолни услови,, се заменуваат со зборовите „услови кои се поволни (во најдобар интерес) за клиентот,,.
7. Во член 25, третата алинеја се брише.
8. Во член 25, зборот “два “, се заменува со зборот “четири“.

9. Во член 25, после последната алинеја се додаваат две нови алинеи кои гласат:

”

– **Пазарен во лимитиран** - клиентот не утврдува ограничувања во цената, односно ја прифаќа најдобрата цена на пазарот, при што доколку налогот во фазата на отворен пазар не се изврши во целост остатокот од налогот се трансформира во лимитиран налог за преостанатата количина по цена по која е делумно извршен или по аукциската цена формирана во фазата на отворање на пазарот или при прекинувачка аукција.

– **Стоп налог** - клиентот дефинира стоп цена, при што, во моментот на нејзиното достигнување на пазарот, налогот се активира како пазарен налог (стоп пазарен налог) или лимитиран налог (стоп лимитиран налог),...

10. Во член 26, на крајот, се додава нова реченица која гласи: “Доколку не постои референтна цена за определена хартија од вредност, БЕСТ системот ќе го одбие внесот на пазарниот налог. “

11. Во член 29, став 3, бројот „90“ и зборот „деведесет“ се менуваат со бројот „30“ и зборот „триесет“.

12. Член 30а „Налог по најповолна цена“ се брише.

13. После членот 30 се додава нов член 30а и гласи:

„Член 30а Пазарен во лимитиран налог

(1) Пазарен во лимитиран налог е вид на налог во кој што клиентот не утврдува ограничувања во цената, односно ја прифаќа најдобрата цена на пазарот, при што, доколку налогот не се изврши во целост, остатокот од налогот се трансформира во лимитиран налог за преостанатата количина по цена по која е делумно извршен во фазата на отворен пазар или по аукциската цена формирана во фазата на отворање на пазарот или при прекинувачка аукција.

(2) Овој вид на налог во БЕСТ системот се внесува како дневен налог.

(3) За овој вид на налог не е дозволена употреба на специјални услови ниту дополнителни услови за реализација на налогот, освен задолжителните елементи на налогот и може да се внесе во БЕСТ системот само доколку има формирано референтна цена за определена хартија од вредност.

(4) Доколку има трансакција при отворањето на пазарот со определена хартија од вредност, сите „пазарен во лимитиран“ налози кои гласат на таа хартија од вредност и кои се внесени во фазата пред отворање се трансформираат во лимитирани налози по постигнатата аукциска цена на отворање. Во тој случај, налозите добиваат нова временска ознака.

(5) Во фаза на отворен пазар, само налогот пазарен во лимитиран кој што има делумна реализација се трансформира во лимитиран налог по цената по која е

делумно извршен, додека останатите пазарни во лимитирани налози остануваат како при нивниот првичен внес во БЕСТ системот.

(6) Ако цената на извршување на овој вид на налози е надвор од динамичките лимити, се случува прекинувачка аукција. После завршувањето на прекинувачката аукција, сите налози од овој вид се трансформираат во лимитирани налози по аукциската цена формирана при прекинувачката аукција. Во тој случај, налозите добиваат нова временска ознака.

(7) Овој вид на налози имаат предност во извршувањето пред лимитираните налози, додека во однос на пазарните налози имаат ист приоритет, односно, предност има налогот кој е со порано време на внес во БЕСТ системот.

(8) Реализација на налогот пазарен во лимитиран не може да се изврши преку користење на било кој вид на групна сметка, ниту при реализација на трансакции опишани во анексите од овие Правила.,.,

14. После член 30а, се додава нов член 30б кој гласи:

„Член 30б Стоп налог

(1) Стоп налог е вид на налог во кој што клиентот утврдува стоп цена, при што налогот се активира во БЕСТ системот доколку при тргувањето со хартијата од вредност на која гласи налогот биде постигната утврдената стоп цена. До постигнување на стоп цената, овој вид на налог е неактивен и скриен во пазарната длабочина.

(2) За овој вид на налог не е дозволена употреба на специјални услови, ниту дополнителни услови за реализација на налогот, освен задолжителните елементи на налогот.

(3) Постојат два вида на стоп налози:

а) Стоп пазарен налог, кај кој клиентот не утврдува ограничувања во цената и кај кој при постигнување на стоп цената налогот се активира како пазарен налог и може да се изврши доколку постојат услови за негово извршување на пазарот и

б) Стоп лимитиран налог, кај кој при постигнување на стоп цената налогот се активира како лимитиран налог по цена утврдена од клиентот и може да се изврши доколку постојат услови за негово извршување на пазарот, каде што:

- стоп куповен налог е налог во кој клиентот утврдува цена за извршување на налогот и стоп цена при која се активира куповниот налог и

- стоп продажен налог е налог во кој клиентот утврдува цена за извршување на налогот и стоп цена при која се активира продажниот налог

(4) Реализација на стоп налогот не може да се изврши преку користење на било кој вид на групна сметка, ниту при реализација на трансакции опишани во анексите од овие Правила.,.,

15. Во член 35, став 2 после зборот „количина“, се става запирка и се додаваат

зборовите „пазарни во лимитирани налози и стоп налозите“.

16. Во член 46, став 3, после зборовите „пазарни налози“ се додаваат зборовите “или пазарни во лимитирани налози”.

17. Во член 49, ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Во режимот на континуирано тргување, трансакциите се склучуваат при отворање на пазарот и во текот на главната трговска фаза. При отворање на пазарот, трансакциите се склучуваат по аукциска цена согласно член 46 од овие Правила, а во текот на главната трговска фаза трансакциите ќе бидат извршени по цената на налогот со постара временска ознака. За извршување на трансакција со пазарен/пазарен во лимитиран налог се применуваат следните правила:

- доколку се усогласуваат пазарен/пазарен во лимитиран налог и лимитиран налог, трансакцијата ќе биде извршена по цената на лимитираниот налог;
- доколку се усогласуваат два пазарни/пазарни во лимитирани налози или пазарен со пазарен во лимитиран налог, трансакцијата ќе биде извршена по референтната цена, освен доколку:

- постои најдобар куповен лимитиран налог, но не постои најдобар продажен лимитиран налог во БЕСТ системот, а постои најмалку еден куповен пазарен/пазарен во лимитиран налог, и потоа во БЕСТ системот биде внесен продажен пазарен/пазарен во лимитиран или лимитиран налог по цена пониска или еднаква на најдобрата куповна цена од лимитираните налози; или доколку се случи спротивното на продажната страна – во таков случај, трансакцијата ќе биде извршена по цена подобра за минималниот износ на дозволената корекција на цените од член 33 од овие Правила од најдобрата куповна или најдобрата продажна цена од лимитираните налози. Доколку цената на вака извршената трансакција би ги надминала ограничувањата од член 55 од овие Правила, трансакцијата ќе биде извршена по цена еднаква на најдобрата куповна или најдобрата продажна цена од лимитираните налози.,,,

18. Во член 53, ставот 8 се менува и гласи “При пресметката на цените од овој член не се земаат предвид цените од трансакциите дефинирани во член 51 од овие Правила и цените од трансакциите со налозите дефинирани во член 30 од овие Правила .”.

19. Во член 55, став 4, алинеја 1, зборот „понеделник“ се заменува со зборовите „трговски ден“, а алинеја 2 се брише.

20. Во Анекс 2, точка 3, подточка 3.2., на крајот се додава следната реченица: „Доколку за стекнување на акциите кои се предмет на продажба во аукцијата е потребно претходна согласност/одобрение или друг акт од надлежен орган или доколку постојат законски ограничувања во однос на стекнување на акциите од страна на физички или правни лица, како и доколку е потребно исполнување на други услови за стекнување на акциите во аукцијата (во понатамошниот текст: посебни услови), учесници на аукцијата на куповна страна може да бидат само оние лица кои ги исполнуваат предвидените услови.,,,

21. Во Анекс 2, точка 3, подточка 3.2. се додава втор став кој гласи: „Продавачот е должен при давањето на понудата за продажба на акции кои се предмет на аукцијата да ги има предвид и да ги определи посебните услови од став 1 на оваа подточка.,,/

22. Во Анекс 2, точка 6, подточка 6.1. зборот „и,, пред зборот „бројот,, се брише и на негово место се става запирка, а на крајот на реченицата после зборот “продажба,, се додаваат зборовите „и посебните услови кои купувачите треба да ги исполнат согласно подточка 3.2 од овој Анекс.,,

23. Во Анекс 2, точка 6, подточка 6.3, после последната алинеја се додава нова алинеја која гласи: „посебните услови кои купувачите треба да ги исполнат согласно подточка 3.2 од овој Анекс., и се додаваат два нови става кои гласат:

„Доколку за стекнување на акциите кои се предмет на продажба во аукцијата се предвидени посебни услови, во прилог на листата од подточка 6.2. од овој Анекс, продавачот е должен да достави до Берзата изјава со содржина со која се потврдува дека продавачот е запознаен, ги имал во предвид и ги определил во листата на акции од подточка 6.1 и листата на слободни акции од подточка 6.2 на оваа одлука посебните услови за стекнување на акциите кои се предмет на аукцијата од страна на купувачите.

Доколку не постојат посебни услови за стекнување на акциите кои се предмет на продажба во аукцијата, во прилог на листата од подточка 6.2. од овој Анекс, продавачот е должен да достави до Берзата изјава со содржина со која се потврдува дека не постојат посебни услови за стекнување на акциите кои се предмет на аукцијата од страна на купувачите.,,,

24. Во Анекс 2, во точка 6, подточката 6.5 по зборовите „моделот за продажба на акциите,, се додаваат зборовите „како и посебните услови кои купувачите треба да ги исполнат за учество на аукцијата, а за кои известил продавачот согласно подточка 6.2 и 6.3 од овој Анекс.,,

25. Во Анекс 2, точка 6, подточка 6.5 на крајот се додава нова реченица која гласи: „Берзата ја известува јавноста за акциите што ќе се понудат на продажба, за денот на одржување на аукцијата, моделот за продажба на акциите и посебните услови кои купувачите треба да ги исполнат за учество на аукцијата а за кои известил продавачот согласно подточка 6.2 и 6.3 од овој Анекс, најдоцна два дена пред одржувањето на аукцијата, преку објава на својата интернет страница.,,,

26. Во Анекс 3, точка 2, подточка 2.1.1., во втората алинеја по зборот „проспектот“ се додаваат зборовите „соопштението за јавна понуда чиј износ е помалку од 25.000 евра при нова емисија на хартии од вредност и при продажба на сопствени акции.,,

27. Во Анекс 3, точка 2, подточка 2.1.1., на крајот од третата алинеја се става запирка и се додаваат зборовите „освен во случај на јавна понуда за која не е потребно одобрение од Комисијата за хартии од вредност согласно Закон, во кој

случај издавачот е должен да достави доказ до Берзата дека е известена Комисијата“.

28. Во Анекс 3, во точка 3.2, подточка 3.2.2. во втората алинеја по зборот „Проспектот,, се додаваат зборовите „/Соопштението за јавна понуда чиј износ е помалку од 25.000 евра при нова емисија на хартии од вредност и при продажба на сопствени акции,,.

29. Во Анекс 3, во точка 3.3. подточка 3.3.2. по зборот „Проспектот,, се додаваат зборовите „/Соопштението за јавна понуда чиј износ е помалку од 25.000 евра при нова емисија на хартии од вредност и при продажба на сопствени акции,,.

30. Во Анекс 3, точка 6, подточката 6.2. се брише, а редоследот на подточките по оваа подточка се менува, односно подточките 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7 и 6.8 стануваат подточки 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6 и 6.7.

31. Во Анекс 3, точка 6, во подточка 6.4, односно по ново подточка 6.3, зборовите “моделот на парче” се заменуваат со зборовите “модел при кој се дава приоритет на налози со помала количина и порано време на внес на налог, во рамки на моделот по фиксна цена или моделот на одредување на минимална цена согласно точка 9 од овој Анекс”.

32. Во Анекс 3, точка 6, во подточка 6.5, односно по ново подточка 6.4, после првата реченица се додава нова реченица која гласи: “Просечната цена за одредена хартија од вредност за период се пресметува како проста аритметичка средина на официјалните дневни просечни цени од деновите во кои имало тргување со хартијата од вредност во рамките на периодот.”.

33. Во Анекс 3, точка 8 подточка 8.3., на крајот од втората алинеја се става записка и се додаваат зборовите „освен во случај на јавна понуда за која не е потребно одобрение од Комисијата за хартии од вредност, согласно Закон во кој случај издавачот е должен да приложи доказ дека е известена Комисијата“, а во четвртата алинеја по зборот „проспектот“ се додаваат зборовите „/соопштението за јавна понуда чиј износ е помалку од 25.000 евра при нова емисија на хартии од вредност и при продажба на сопствени акции,,.

34. Во Анекс 3, во точка 8 подточка 8.6. и 8.8. по зборот „проспектот,, се додаваат зборовите „/соопштението за јавна понуда чиј износ е помалку од 25.000 евра при нова емисија на хартии од вредност и при продажба на сопствени акции,,.

35. Во Анекс 4 , точка 3, подточка 3.2. на крајот се додава следната реченица: „Доколку за стекнување на акциите кои се предмет на продажба во аукцијата е потребно претходна согласност/одобрение или друг акт од надлежен орган или доколку постојат законски ограничувања во однос на стекнување на акциите од страна на физички или правни лица, како и доколку е потребно исполнување на други услови за стекнување на акциите во аукцијата (во понатамошниот текст: посебни услови), учесници на аукцијата на куповна страна може да бидат само оние лица кои ги исполнуваат предвидените услови.,,

36. Во Анекс 4 , точка 3, подточка 3.2. се додава втор став кој гласи: „Продавачот е должен при давањето на понудата за продажба на акции кои се предмет на аукцијата да ги има предвид и да ги определи посебните услови од став 1 на оваа подточка.,,,

37. Во Анекс 4, точка 6, подточка 6.2, после последната алинеја се додава нова алинеја која гласи: „посебните услови кои купувачите треба да ги исполнат согласно подточка 3.2 од овој Анекс.,,,

38. Во Анекс 4, точка 6, подточка 6.2 се додаваат 2 нови става кои гласат: „Доколку за стекнување на акциите кои се предмет на продажба во аукцијата се предвидени посебни услови, членката на Берзата која ги застапува продавачите е должна во прилог на барањето од став 1 на оваа подточка да достави до Берзата изјава со содржина со која се потврдува дека членката е запознаена, ги имала предвид и ги определила во барањето сите посебни услови за стекнување на акциите кои се предмет на аукцијата од страна на купувачите.

Доколку не постојат посебни услови за стекнување на акциите кои се предмет на продажба во аукцијата, членката на Берзата која ги застапува продавачите е должна во прилог на барањето од став 1 на оваа подточка да достави до Берзата изјава со содржина со која се потврдува дека не постојат посебни услови за стекнување на акциите кои се предмет на аукцијата од страна на купувачите.,,,

39. Во Анекс 4, точка 6, подточка 6.3 зборовите „во прилог кон барањето,“ се бришат.

40. Во Анекс 4, точка 6, подточка 6.4, се менува и гласи: „Берзата ја проверува комплетноста на поднесеното барање за продажба на акциите согласно подточка 6.1 и 6.2 и проверува дали е исполнет условот за организирање на аукцијата од подточката 2.1. од овој Анекс.,,,

41. Во Анекс 4, точка 6, подточка 6.5, на почетокот од реченицата, зборовите „Доколку се исполнети условите од подточката 2.1.,, се заменуваат со зборовите „Откако Берзата ќе утврди дека барањето за организирање на аукција е комплетно согласно подточките 6.1 и 6.2 и дека е исполнет условот од подточката 2.1. од овој Анекс.,,

42. Во Анекс 4, точка 6, подточка 6.5, после зборот „продажба,, се додаваат зборовите: „, за посебните услови кои купувачите треба да ги исполнат согласно подточка 3.2 од овој Анекс, а за кои членката која ги застапува продавачите ја известила Берзата согласно подточка 6.2 од овој Анекс.,,

43. Во Правилата за тргување, во делот на прилозите, табелата од Прилог 1: “Можност за внесување на налози во БЕСТ систем со преглед на фазите на пазарот“ се дополнува со нововведените видови на налози и истата гласи:

ВИД НА НАЛОГ	РЕЖИМ НА КОНТИНУИРАНО ТРГУВАЊЕ				РЕЖИМ НА АУКЦИСКО ТРГУВАЊЕ			
	ЗАТВОРЕ НИ ПАЗАР	ФАЗА ПРЕД ТРГУВАЊЕ	ГЛАВН А ТРГОВ СКА ФАЗА	ЗАТВОРЕ НИ ПАЗАР	ЗАТВОРЕ НИ ПАЗАР	ФАЗА ПРЕД ТРГУВАЊЕ	ФАЗА НА ДОПОЛНИТЕ ЛНО ТРГУВАЊЕ	ЗАТВОРЕ НИ ПАЗАР
ПАЗАРЕН		+	+					
ЛИМИТИРАН		+	+			+		
ПАЗАРЕН ВО ЛИМИТИРАН		+	+					
СТОП НАЛОГ		+	+					
ИЗВРШИ ИЛИ ОТКАЖИ							+	
НАЛОГ СО СКРИЕНА КОЛИЧИНА		+	+					
СЕ ИЛИ НИШТО			+					

44. Во Правилата за тргување, секаде низ текстот пред зборот „Македонија,, се додава зборот „Северна,,.

Член 2

Оваа одлука се доставува до Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија за добивање согласност на истата и по конечността, односно правосилноста на решението за давање согласност од страна на Комисијата, за истата се известуваат членките и јавноста.

Член 3

(1) Оваа Одлука стапува на сила на денот на нејзиното донесување, а ќе започне да се применува по истекот на 10 работни дена од денот на конечността, односно правосилноста на решението за давање согласност од страна на Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија.

(2) По исклучок од став 1 на овој член, точките 3, 5, 8, 9, 13, 14, 15, 16 и 17 од член 1 на оваа Одлука, ќе започнат да се применуваат по истекот на 45 работни дена од денот на конечността, односно правосилноста на решението за давање согласност од страна на Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија.

(3) Сите налози внесени во БЕСТ системот пред започнувањето на примена на одредбите од оваа Одлука согласно став 1 од овој член а кои во моментот на започнување на примена на овие одредби се со важност подолга од 30 дена ќе бидат отстранети од БЕСТ системот.

(4) Се задложува Одделот за правни работи да подготви пречистен текст на Правилата за тргување по истекот на 45 работни дена од денот на конечното, односно правосилноста на решението за давање согласност од страна на Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија, со што ќе престане да важи Пречистениот текст на Правилата за тргување на Берзата бр.02-348/2 од 16.03.2020 година. За пречистениот текст на Правилата, да се известат Комисијата, членките на Берзата и јавноста.

(5) При подготвувањето на пречистениот текст на Правилата за тргување согласно став 4 на овој член во текстот на истиот кај членовите 74, 75, 76 и 77 во заграда да се додадат одлуката за усвојување/одлуките за измена на Правилата за тргување на кои се однесувале истите.

Одбор на директори
Претседател
Тони Стојановски